

АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК

ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

МІЖВІДОМЧИЙ
ТЕМАТИЧНИЙ
НАУКОВИЙ
ЗБІРНИК

Л. О. Шевченко
з. Бондар
Ісєрєв

76

ХАРКІВ

1999

ехинококкоза у сільськогосподарських тварин. Так, по крупному рогатому скоту процент поражения составил в 1995 году - 0.5%, в 1996 - 0.52%, в 1997 году - 0.98; по овцам - 0.76-1.3-1.4% соответственно; по свиньям - 1.8-2.1-23.1% соответственно. Такой высокий процент поражения свиней объяснить можно, по-видимому, тем, что в последний год велся, в основном, убой взрослого свинопоголовья (возраст 3 года и старше).

Так, высокий процент поражения сільськогосподарських тварин ехінококком требует коренного улучшения работ по борьбе с этим гельминтозом.

РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЕХІНОКОКОЗУ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН В ЛІСОСТЕПОВІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ ТА АВТОНОМНІЙ РЕСПУБЛІЦІ КРИМ

Корженевський М.М., асп.

Луценко Л.І., ст. наук. співр.

Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини, м. Харків

Резюме

Розпочаті дослідження по розповсюдженню ехінококкозу у сільськогосподарських тварин в лісо-степовій зоні України та Автономній Республіці Крим.

SPREADING OF ECHINOCOCCOSIS AT AGRICULTURAL ANIMALS IN FOREST-STEPPE ZONE OF THE UKRAINE AND CRIMEA AUTONOMOUS REPUBLIC

Lutsenko L.I., M.Sc.S.(VM),

Korgenevsky N.N., post-graduate student

Institute of experimental and clinical veterinary medicine, Kharkov

Summary

Investigation of spreading echinococcosis at agricultural animals in forest-steppe zone of the Ukraine and Crimea Autonomous Republic were started.

УДК 574/578:576.895.132

ЛЮМБРИЦИДИ – ПРОМІЖНІ ЖИВИТЕЛІ МЕТАСТРОНГІЛ

Антіпов А.А.

Білоцерківський державний аграрний університет, м. Біла Церква

Метастронгіли відносяться до біогельмінтів, цикл розвитку проходить з участю проміжних живителів – дощових черв'яків родини Lumbricidae.

Видовий склад дощових черв'яків, які трапляються на території України,

вивчав Р.С. Чеботарьов [2,3]. Але ці дані застарілі. Втім, аби успішно вести боротьбу з метастронгільозом свиней, потрібно знати не тільки видовий склад люмбрицид, а також їхню екологію в умовах крайової паразитології.

Мета роботи – вивчити видовий склад люмбрицид, природню ураженість їх личинками метастронгил, а також встановити роль кожного із них в епізоотології метастронгільозу свиней.

Методика досліджень. Роботу виконували в 5 товарних свинарських господарствах Житомирської, Чернігівської, Київської областей, неблагополучних по метастронгільозу свиней з стаціонарною та напівстаціонарною системою утримання свиней. Свинарські господарства, у яких вивчали зараженість люмбрицид личинками метастронгил, суттєво відрізнялись санітарними умовами. Всього було відібрано 22 проби і досліджено 2970 дощових черв'яків. Проби люмбрицид брали в свинарниках, вигульних майданчиках, території свиноферм та пасовищ для свиноматок з поросятами. З кожної ділянки брали по одній пробі люмбрицид, поміщали в окрему склянку та етикетували. У кожній пробі було від 95 до 240 екземплярів люмбрицид. Досліджували черв'яків у лабораторії паразитології нашого університету. Зібраних люмбрицид вбивали 3%-ним розчином формаліну і визначали видову належність їх за допомогою спеціальних таблиць за І.І. Малевичем [1]. Личинок в організмі люмбрицид виявляли компресорним методом передньої четверті їхнього тіла. Для цього розрізали кутикулу, відокремлювали стравохід із кровоносними судинами і вмщали відпрепаровані тканини у компресорій, стискали та продивлялись під малим збільшенням мікроскопа.

Результати досліджень. В результаті проведеної роботи виявили та ідентифікували на території господарств 5 видів дощових черв'яків: *Allolobophora caliginosa* (Sav.) f. *typica*, *Bimastus tenuis* (Sav.), *Eisenia foetida* (Sav.), *Eisenia rosea* (Sav.), *Lumbricus rubellus* Hoffm.

Із 2970 досліджених дощових черв'яків у 1244 (41,98%) знайдено личинок метастронгил. Інтенсивність інвазії (II) в середньому становила 20,9 екз. личинок, а в окремих випадках вона коливалась від 1 до 181. Із 5 видів люмбрицид, знайдених у свинарських господарствах, інвазованими личинками метастронгил були черви 4 видів: *A. caliginosa* – 14,19-72,0%, *B. tenuis* – 13,75-61,25%, *E. foetida* – 6,67-74,06%, *L. rubellus* – 14,93-32,0%.

Однак роль різних видів люмбрицид в епізоотології метастронгільозу неоднакова. Найчастіше інвазовані черв'яки виду *E. foetida*. Із досліджених 1106 особин цього виду було уражено 621. Екстенсивність інвазії (EI) становила 56,15%, а інтенсивність її – 25,3 личинки, що коливалась від 1 до 181 екземплярів.

Значну EI відмічали у люмбрицид виду *B. tenuis*. Зараженість виявилась у 42,21% при II – 13,7 екз. Види *A. caliginosa* та *L. rubellus* були уражені менше порівняно з першими двома: EI та II – відповідно 26,23% і 26,3 екз. та 23,45% і 14,9 екз.

Ми простежили за видовим складом люмбрицид та їх ураженістю личинками метастронгил залежно від місця збору. У свинарниках у 10 пробах зареєстровано 2 види люмбрицид – *E. foetida* і *B. tenuis*. Найбільш уражені черв'яки виду *E. foetida*: EI від 65,77 до 74,06% при II 25,6-30,2 личинок метастронгил. Трохи менше був ураженим вид *B. tenuis*: EI – від 46,92 до 61,25%, а II – відповідно від 12,1 до 16,2 личинок.

На вигульних майданчиках у 4 пробах з 675 досліджених черв'яків уражено 202. ЕІ становила 29,93% при ІІ 19,7 личинок. Порівняно з приміщенням свинарника тут знайдено 4 види люмбрицид, а саме: *E. foetida*, *B. tenuis*, *A. caliginosa*, *L. rubellus*. Найбільш ураженими личинками метастронгіл були види *E. foetida*: ЕІ – 39,38% при ІІ 24,1 личинки та *L. rubellus*: ЕІ – 31,54% при ІІ 15,7 личинок. Черви виду *B. tenuis* виявились найменш ураженими: ЕІ та ІІ – відповідно 23,75% і 8,5 личинки. Ураженість люмбрицид личинками метастронгіл з території свиноферм була найменшою і становила 26,77% при ІІ 14,1 личинки. Ідентифіковано 4 види черв'яків: *B. tenuis*, *E. foetida*, *A. caliginosa* і *L. rubellus*. Найбільш ураженими личинками метастронгіл був вид *E. foetida*. ЕІ коливалась від 25,23 до 53,33% при ІІ від 16,0 до 18,1 личинки. Найменш ураженими були люмбрициди виду *L. rubellus*: ЕІ коливалась від 14,93 до 15,0% при ІІ від 3,8 до 5,9 личинок.

В одній пробі дослідженої з пасовищ для свиноматок знайдено 4 види люмбрицид: *A. caliginosa*, *L. rubellus*, *E. foetida*, *E. rosea*. Найбільш ураженими виявились черви виду *A. caliginosa*: ЕІ становила 72,0%, ІІ – 48,4 личинки. Люмбрициди виду *E. rosea* були вільні від личинок метастронгіл.

Висновки. Таким чином, у свинарських господарствах було знайдено 5 видів люмбрицид: *A. caliginosa* (Sav.) f. *typica*, *B. tenuis* (Sav.), *E. foetida* (Sav.), *E. rosea* (Sav.), *L. rubellus* Hoffm. Всі вони, за винятком виду *E. rosea*, були уражені личинками метастронгіл. Найвища ЕІ та ІІ метастронгілами виявлена нами у люмбрицид виду *E. foetida*. Вона складала відповідно 56,15% та 25,3 екз. личинок. Дещо меншою, але досить високою була зараженість виду *B. tenuis*. Зараженість цього виду складала відповідно 42,21% та 13,7 екз. личинок.

Найбільшу зараженість личинками метастронгіл ми констатували у люмбрицид, зібраних у свинарнику під підлогою, біля стін та в залишках гною. ЕІ складала 56,15% та ІІ 25,3 личинки.

Список літератури

1. Малевич И.И. Собрание и изучение дождевых червей- почвообразователей. – М.-Л., 1950. – 40 с.
2. Чеботарев Р.С. К эпизоотологии метастронгилезов свиней на территории Украинского Полесья и Лесостепи УССР // Тезисы докл. научн. конф. ВОГ.-1957. – Ч. 2. – С. 127.
3. Чеботарев Р.С. Метастронгилезы свиней на территории УССР // Труды Украинского республиканского общества паразитологов.- 1961. – Ч. 1. – С. 164-171.